

Oběť Ryszarda Siwiece z roku 1968 nebude zapomenuta

8.9.2025 - Petra Jungwirthová | Ústav pro studium totalitních režimů ČR

V pondělí 8. září se u pomníku Ryszarda Siwiece konala každoroční pietní vzpomínka k uctění památky tohoto výjimečného člověka, který se před 57 lety veřejně upálil na protest proti okupaci Československa a útlaku svobody. Ústav pro studium totalitních režimů se k této vzpomínce připojil, společně s dalšími institucemi a veřejností. Pietní akt proběhl symbolicky u torza budovy bývalého sídla ÚSTR na pražském Žižkově, odkud se před rokem instituce přestěhovala do prostor Paláce Archa. Právě tam v příštím roce vznikne stálá expozice reflektující období nacismu i komunismu a bude otevřena také dosud největší knihovna (Jána Langoše).

Ve svém projevu na pietním aktu připomněl ředitel ÚSTR **Ladislav Kudrna** nejen hrdinský čin polského úředníka, ale také aktuální souvislosti: *„Sešli jsme se dnes na tomto místě, abychom se poklonili památce Ryszarda Siwiece, který se před 57 lety sebeobětoval za svobodu a spravedlnost. Jeho křik dnes slyšíme s velkou naléhavostí. Situace v zahraničí ani doma nepovzbuzuje k optimismu. Ukrajina čelí brutální ruské agresi, Izrael bojuje s terorismem a u nás znovu sílí hlasy, které zpochybňují hodnoty svobodného světa. V takových chvílích je třeba připomínat, že i jedinec – jako Ryszard Siwiec, obyčejný muž, otec pěti dětí – může svým činem vzdorovat totalitě.“*

Zvláštní poděkování ve svém projevu ředitel Kudrna věnoval všem pracovníkům ÚSTR za jejich každodenní úsilí o uchovávání historické paměti a vzdělávání nové generace. Připomněl, že minulý rok byl pro tuto paměťovou instituci nejúspěšnější v historii: ÚSTR vydal 24 odborných publikací, uspořádal šest mezinárodních konferencí, 122 popularizačních přednášek, 14 celostátních a 10 regionálních výstav a v neposlední řadě i desítky programů pro školy.

Současně vyzdvihl legislativní posun, kterého bylo dosaženo i díky práci **Ústavu pro studium totalitních režimů**: *„Byl nejvyšší čas pojmenovat zlo pravým jménem. Jsem hrdý na to, že v platnost vstoupily zákony, které přinesly odškodnění odpůrcům komunismu a že novela trestního zákoníku postavila ideologii komunismu na roveň nacismu.“* Zvláštní zmínku si zasloužila i nová kniha kolegy Petra Blažka o fenoménu „živých pochodní“ ve východním bloku, která obsahuje i příklad Ryszarda Siwiece. Publikace nedávno vyšla v ukrajinském jazyce a letos se dočká ještě anglické verze. Závěrem své řeči Ladislav Kudrna zdůraznil: *„Za minulostí nelze udělat tlustou čáru. Zlo má konkrétní tvář, která se opírá o konkrétní ideologii. Je na nás, jaké poznatky o komunismu předáme našim dětem. Ryszard Siwiec se obětoval i za naši svobodu. Čest jeho památce!“*

Ryszard Siwiec se stal symbolem tichého, ale o to silnějšího odporu proti totalitě. Jeho čin je mementem odvahy jednotlivce postavit se zlu – i za cenu vlastního života. Pietní vzpomínka není pouze návratem do minulosti, ale i výzvou pro současnost. Připomíná nám, že svoboda, pravda a lidská důstojnost nejsou samozřejmostí, a že jejich obrana začíná u každého z nás. **Ústav pro studium totalitních režimů** bude i nadále usilovat o uchování odkazu těch, kteří se diktatuře postavili – slovy, činy, obětí.

AUTOR: PETRA JUNGWIRTHOVÁ

FOTO: ÚSTR / JINDŘICH MYNAŘÍK

<https://www.ustrcr.cz/obet-ryszarda-siwiece-z-roku-1968-nebude-zapomenuta>